

Těžba v Hatích

POZNÁVÁME BORY

S nevelkou těžbou živce v Hatích bylo započato již ke konci 19. století. V letech 1923-1930 zde těžil nejbohatší živcové partie v jámových lomech Ital Demetria Della Maria. Od roku 1947 byl v Hatích zahájen průzkum pegmatitových žil. Do roku 1980 zde různé podniky geologického průzkumu vyhledaly na 1 milion tun živce požadované kvality.

Moravské keramické závody v Rájci nad Svitavou zde od roku 1952 až do ukončení těžby v roce 1972 ze žil č. 4, 5, 5a a žíly Oldřich vytěžily 432 tisíc tun rubaniny, z níž bylo vyrobeno 30% glazurových živců a další živcové a křemenné sortimenty.

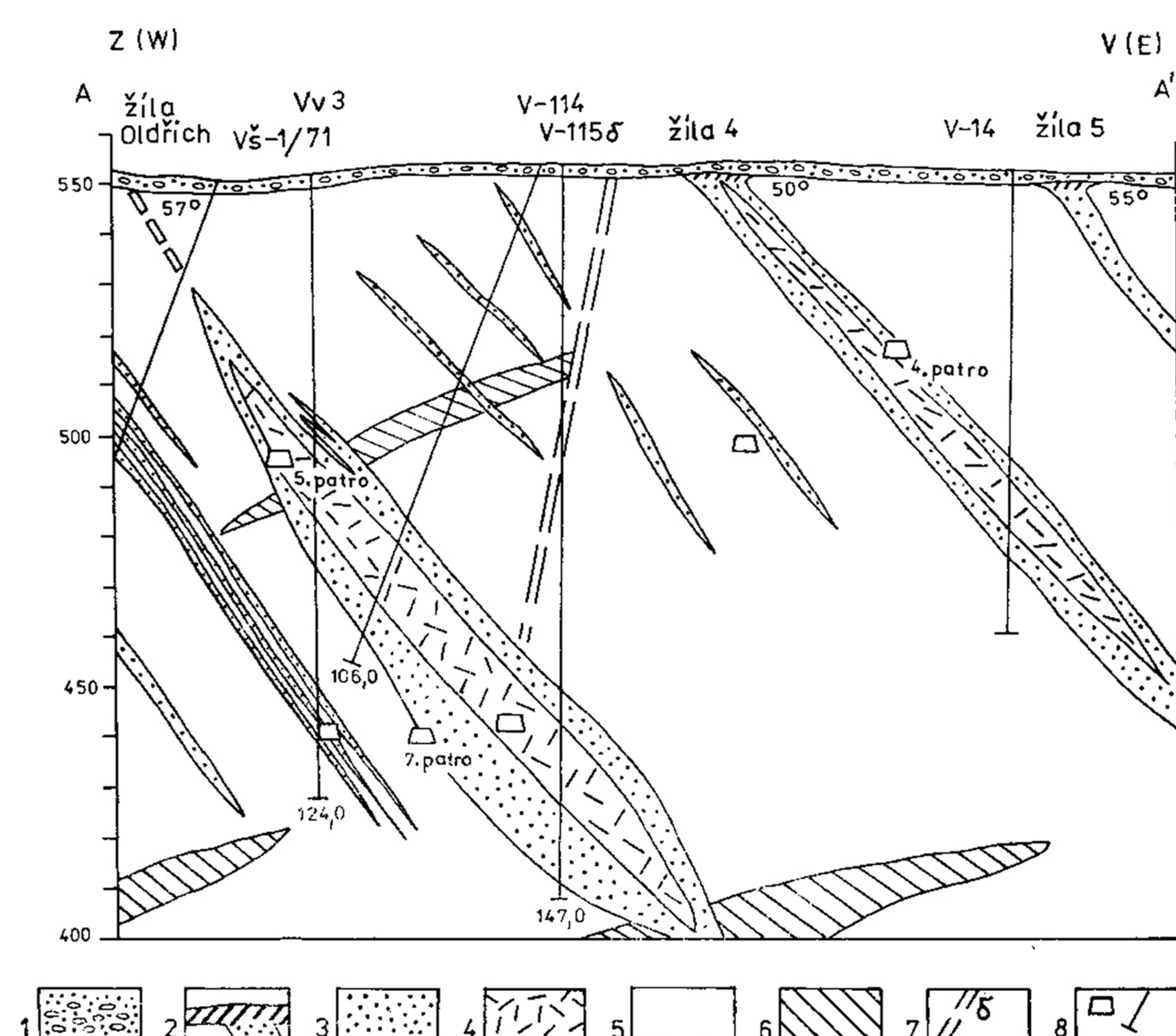
Pracovníci MKZ

Zpočátku se pracovalo v primitivních podmínkách a v prašném, zdraví škodlivém prostředí. Odstřelem získaný materiál se vyvážel na povrch v důlních vozíčkách, kde byl ručně přebírán. Brzy se k rychlejšímu třídění postavila třídírna. Jalovina byla vysypána na haldu. Přistoupilo se také k vrtání mokrou cestou. V druhé polovině šedesátých let byla třídící linka osazena optickými separátory Sortex. Za 24 hodin vytřídila 15 tun suroviny. K větší mechanizaci těžby došlo po roce 1962 při těžbě žíly Oldřich. Ta byla několik stovek metrů dlouhá, až 30 metrů mocná; vysledována byla až do hloubky 130 m. Před jejím otevřením byla zbudována čerpací stanice důlních vod na 7. patře, jež se nacházela 100 m hluboko.

Získaná surovina byla odvážena na vlakové nádraží ve Velkém Meziříčí a odtud přepravována do živcových mlýnů na Domažlicko. Konečný produkt se posléze dostával do západočeských porcelánek.

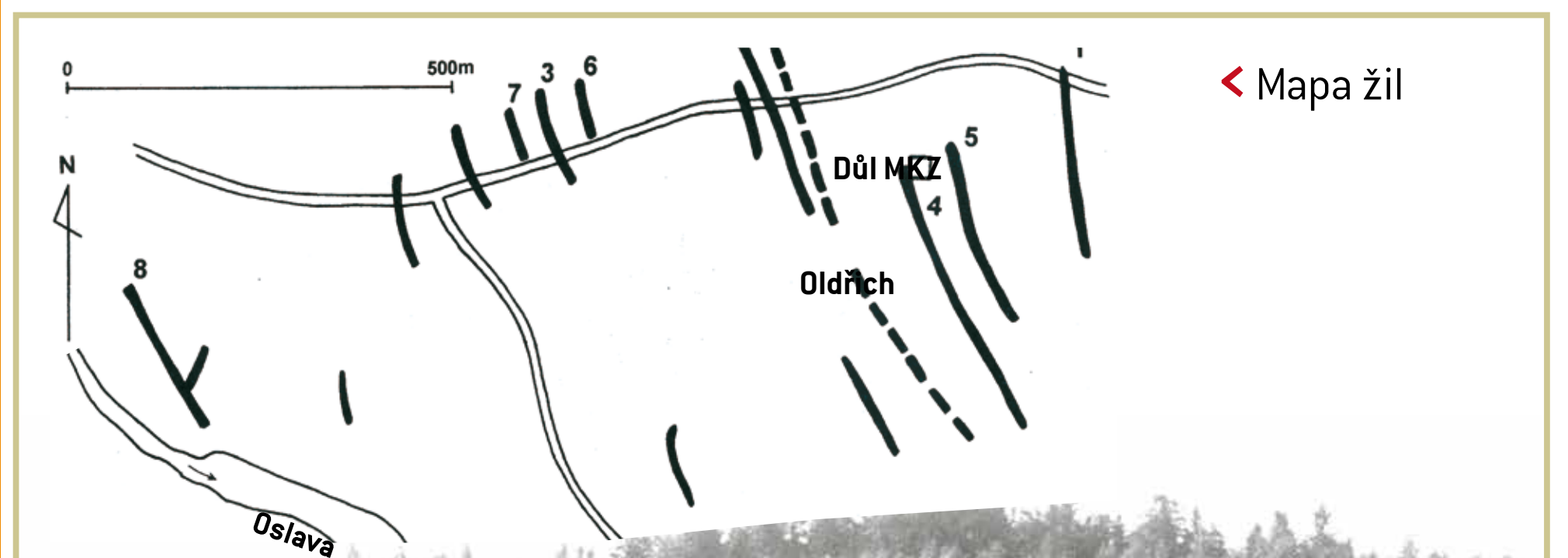
Geologický řez nejdůležitějšími žilami v Hatích

1 hlíny a sutě • 2 hákování pegmatitových žil • 3 pegmatit okrajový a písmenkový • 4 blokový pegmatit • 5 cordieritická granulitová ruda • 6 biotitický granulit • 7 dislokační zóna • 8 důlní díla a vrty

Na svážně

Při těžbě na žíle Oldřich došlo ke dvěma závalům, při nichž do vytěženého prostoru spadlo na 10 tisíc m³ horniny. Naštěstí zrovna v podzemí nikdo nebyl. Za dobu provozu Hatí přišli o život dva zaměstnanci - elektrikáři Richard Vrbka a František Blaha.

Mapa žil

Pohled od severu

I když průzkum pro další těžbu v letech 1971-1982 zjistil zásoby pegmatitu až na dvacet let, k obnovení těžby v dole, zaměstnávajícím téměř stovku pracovníků, již nedošlo. Důvodem bylo zahájení těžby v jižních Čechách a blízkost vodárenské nádrže. Plocha po Hatích byla v osmdesátých letech lesnický rekultivována.

Vytěžená žíla

Vybudováno obcí Bory v rámci projektu MA21 Náš venkov 2016 s podporou Kraje Vysočina